

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Čehi za Slovence.

Ko je bil po novinah več nego leto in dan govor o sporazumljeni Nemcev s Čehi, o izpolnjenosti čeških narodnih terjatev, o pomirjenosti in zadovoljstvu češke opozicije, nij bilo skoro nič govora o nas Slovencih. In čuli so se pri nas posamezni glasovi: da na nas nihče ne misli, mi bomo ostali na strani, nas bodo pustili za žrtvo Nemcem, ki hoté preko nas pot utreti Nemčiji do Adrije. Mi v „Slovenskem Narodu“ smo se tacim pesimističnim glasom vselej protivili rekoč, da Čehi mora politični instinkt na to vesti, da kar za sebe narodnih prav dobodo, te iste zagovarjajo tudi za nas, ker slovansk element, ves kolikor ga je, ukrepiti je tako češk kakor slovensk interes. Veseli nas, da iz uvodnega članka poslednjega broja nam došlih praških čeških „Narodnih listov“ vidimo v novič potrjeno našo misel.

Pod naslovom „Učinite Slovincem pravo“ priobčujejo namreč „Nar. L.“ članek, v katerem pravijo mej družim: Na vsa druga gasla Slovanje v Avstriji pomenljivo molče, le zdaj, ko se je spregovorila beseda: pravica in pravo, nshaja odziv mej Slovani. Pojem prava in ustave Slovanom nij jeden in isti, a da bi se ta nezravnost mej pravom in ustavo odpravila, o tem zdaj gre. Slovani govore v tem smislu k noveji vladi s polno zavednostjo svojega prava, moževno, brez strahu in ne gledeč na protivno poilično vikanje. — Le pogledjmo, kako se krič in ropot dviga po ustavaških listih proti našim bratom Slovincem, ker so se oni tudi oglasili v javnost s svojimi terjatvami. To gromadno skupno oglašenje Slovanov za obrano prava in pravičnosti najbolj vzbura

ustavaške nerve. To je dokaz, da dvajsetletno ustavno gospodstvo nemško nij imelo drugega učinka, nego zblizenje in združenje vseh cislejtanskih Slovanov k skupni delavnosti. Da Slovanje v Galiciji, na Moravi, in na Češkem noveji vladi predlagajo svoje opravičene terjatve, s tem bi se ustavaki, dasi s teškim srcem nazadnje še pobogali, ali videti je, da nijso pričakovali, da bi se tudi Slovenci oglasili, in nemškemu gospodstvu konec terjali. In vendar nij bilo nikjer krivičnejših neredov, nego v krajih, kjer prebivajo vrli Slovenci.

Omenivši, da je vsled znanih krivic pri nas pet procentov Nemcev prišlo do gospodstva in večine nad petindevedeset procentov Slovanov, naštevajo potem češki „Nar. Listy“ naše narodne terjatve, kakor so bile zopet zadnji čas v slovenskem novinstvu razložene, ter pravijo h koncu:

„Mi Slovanje imamo vprašanje jezika za skupno vprašanje, naj se tika nas ali Moravanov, Šlezanov ali Poljakov, ali Rusinov, ali Slovencev. Zato se pridružujemo zahtevam Slovencev z vso odločnostjo, kakor za svoje lastno pravo. Ministerstvo naj ravna tako, kakor pravičnost terja. Kričati in upiti proti pravu slovanskemu, to leži ustavakom uže v krvi, to je glavno njih opravilo, to je prvi paragraf v pravilih njih društev. Ali avstrijska politika se ne sme podvrgavati tem pravilom, ona mora varovati podlogo pravičnosti, v katerej jedinej ima opravičenost da obstane. Ustavoverci so baš na narodu slovenskem dosti krivic storili. Nova zdanja vlada je morala nastopivši vedeti, da bodo potlačeni Slovenci oglasili se za svoje pravo.

No, prišli so Slovenci s svojimi željami in terjatvami; odgovor, kakor ga Slovenci dobodo, bode merilo, po katerem bomo izpoznali dobro voljo in odvažnost nove vlade. Polovičavost, neodločnost ne bi bila na mestu, kder samo celi in polni čin more uspešen biti.

Tako govori češki časopis. Mi ne dvomimo, da bodo tudi češki poslanci v državnem zboru ravno tako odločno podpirali naše poslance, kadar bodo ti v parlamentu narodnostno-pravne nasvete stavili v ónem slavjanskem smislu, katerega smo mi v svojih novinah uže toliko let neutrudno naglašali in katere moramo in hočemo v novejem času dan na dan ponavljati, dokler se ne izpolnijo.

Zakaj kmetje némajo kredita.

Z Gorenjskega. [Izv. dop.]

Ker se sedanji čas toliko govori in piše o oderuhih, hočem tudi jaz po svojej slabej moči nekoliko popisati dva glavna oderuha, ki veliko bolj spodjedata kmetiško blagostanje, zaupanje in zdravje, kakor židovski oderuhi, katerih dosedaj še na Gorenjskem nij. Pogledjmo malo v zemljiške knjige, in videlo se bo, da dosedaj na Gorenjskem še nij skoraj nikjer črez sedem ali osem odstotkov vknjiženih, kakor v Galiciji, Bukovini in drugih enakih deželah, kjer se nahajajo po 24, 30, 60 ja celó po 120 odstotkov obresti, je naš Gorenjec s 5 odstotki večidel zadovoljen; ako le te resnično in pošteno dobi, brez prevelikih neprijetnostij, ali pa še celó kapitala ne zgubi in mlo gleda, ko se dolžnik za njegove denarje dobro masti, pijančuje, se mu v obraz posmehuje in osle kaže. Marsikateri bo rekel, kako je pa to, da kmetovalci tako težko denarje na posodo dobijo? Nij res, da jih težko

Listek.

Sprehod v Slatino.

I.

Solnce je poslalo prve svoje žarke izza „svete planine“ v „črni graben“, ko je krenil moj „zelenko“ mimo Gregove gostilne „na Trojanah“, — kakor se dan denes to staroslavno ime piše po staroslovenskih Tvrđanjanih ali Tvrjanjih, ki so tu stanovali utrjeni proti Nemcem in Avarom, navzdol proti Štajerskej meji. Krasno jutro je bilo, hladno veter je otresal rosne kaplje z drevja, in po „gladkej belej cesti“ dričal je moj vozič v ozke dolini navzdol. Gospa, vedite, da sem tedaj čisto pozabil vse, kar je za menoj ostalo, in tudi — vas. Denes stoprav izpolnjam svojo obljubo, ter vam podajem kratke črtice mojega potovanja, sicer niti geo- niti etnografične, nego lehkožive popotne črte v ónej veselej barvi, katera je označevala cel

ta moj izlet z dvanajstimi soldi, — oprostite, da s tako praktično besedo pričnem, pa veste to tudi ceniti, — z dvanajstimi soldi torej kupil sem si pod črnorumenim pažnikom, ki je mohl preko ceste, pravico voziti se po Štajerskem! — se ve da le do prihodnjega črnorumenca, in pet minut pozneje drdral sem v prijazni trg Vranjsko. „Gostilnica pri Slovanu“ stoji zapisano z zlatimi črkami nad Šentakovo hišo, in tja sem zavozil. Ovi napis me je močno razveselil; bil je prvi slovenski, ki me je pozdravil na Štajerskem in potem sem srečal do Slatine samo še jednega — in ta je oddaljen od Vranjskega par sto korakov in se glasi: „Šentakova mlatilnica“. Gospa, jaz se ne mudim rad pri takih refleksijah in se veselejšega srca in želodca spominjam, da sem pil tam pri „Slovanu“ dobro vino in jel izvrsten goljaš. Poezija, ljubezen in celo patrijotizem, pravijo, peša, ako je človek lačen in žejen; — in ko sem si bil jaz celo to trojico na omenjeni način zopet

bolje privezal, trčil sem z gospodarjem in dejal: „Bog ga živi, Slovana!“ Potem pa sem drdral dalje po savinjskem polji, ter le pri izhodu iz Vranskega zadnji nekako melanholični pogled vrgel na gori omenjeno „mlatilnico“. Oh, gospa, kaj ne, vi z menoj jednoglasno zdihujete: „Da bi vsi Slovenci uže vendar enkrat omlatili.“ Glejte, ko sem se po prahu dalje vozil, obšle so me poetične misli. Naši kranjski poetje hodijo vun „na Sorško polje“ — „leži, leži mi polje, o polje Soriško“, ali pa: „Pozdravljeno bodi Sorško polje“ itd., ter pripovedujejo, da bode izrasla tam sedmvrhna smereka, ki bode dala deske za zibel junaku, kateri bode potem na „Sorškem polji“ osvobodil slovanske brate. — Zakaj bi pa jeden štajerskih poetov, kakov dijak iz Celja, ne prišel sem na savinjsko polje — tako lepo je vendar, — in tu bi videl mlatilnico. —

Mlatilnica, mlatilnica!
Kedaj boš ti mlatila

dobijo, nego še prelahko, kar kažejo eksekutivne dražbe. Če je zemljišče ali posestvo po dražbi za 500 gl. prodano, je gotovo na njem še enkrat toliko ali še več z zaostalimi obrestmi vknjiženih in zraven tega je na posestvu še jako veliko nevknjiženega dolga, ker zapravljivec ve in zna prav po hinavsko izleči iz neizkušenih ljudij zadnji krajcar, ki so si ga v potu svojega obraza prislužili in pristradali. Dostikrat je videti, kako kaki ubogi hlapec ali bolehnja in vsem nadlogam podvržena, in od vseh ljudij zapuščena stara dekla milo prosi preširnega posestnika, ki je pred enim leti z umetnostjo Cicerovega govornišva izlekel iz nje vse krajcarje, ki jih je vse svoje življenje trdo prislužila, da bi jih v starosti uživala, zatorej prosi, da bi jej vrnil, kar mu je pošteno posodila. Prevzetnež jej pa ošabno in zaničljivo odgovori: Pri meni ne bo nobeden nič zgubil, ti bom uže enkrat kje vrgel te tvoje krajcarje; kar se pa ne zgodi, in se ne bode nikoli zgodilo. Če je posestvo tacega zapravljivca po dražbi prodano, kupi ga soproga za v njej od moža na goljufivi način privoljeno in vknjiženo svoto, drugi bolj zadržaj vknjiženi ne dobijo nič, ampak tožitelj mora še dostikrat tožilne stroške plačati.

Da pa upnik, kot tožitelj sploh malo doseže, kriv je tudi sedanjí eksekucijski red.

Od tožnega dneva do dne obravnave preteče dober mesec, pri obravnavi se določijo obroki, v katerih bi imel dolžnik plačati, ako uže niso v dolžnem pismu odločeni, in ko obroki potekó, ima še le upnik pravico za rubež in cenilo prositi. Ko je vse cenjeno, preteče veliko časa, predno so tri prodaje razpisane, se ve da vsaka en mesec od druge, torej trajajo tri mesece, in ves tožilen čas črez pol leta. Ko odločeni čas preteče, se zapravljivec še dosti ne zmeni, ker je vse več cenjeno, kakor je vredno, torej počaka, da mine druga prodaja. Ko pa pride do tretje prodaje, pri kateri se posestvo proda za vsak kup, kolikor kateri obljubi, zdaj se pa začne delo in zapravljivec začne prodajati za kup, kar mu kdo obljubi dati, živino, v borštih poseka in proda, da na zadnje nij lesa, da bi mogel pesa zapoditi; na njivah, če je dobra gnojna prst, jo proda in zvozi na druge njive, opeke s poslopja pobere, tla, strope, okvire iz oken, vse kar je lesenega ali železnega, ali če so kaki bolji kamenji vzdani jih populi in proda. Do dvanajste ure dne tretje prodaje, se po-

dira in prodaja, kar se le more ločiti in poškodovati; začeli so uže iz same nevoščljivosti, da bi tisti, ki jim popred dobro stori, gotovo in pošteno denarje posodi in našteje, gotovo vse izgubil, zidovje podirati, tako da, ki pri tretji dražbi kupi, ne dobi družega, kakor Jeruzalemske razvaline, za veliko svoto težko prisluženih in potem na tako posestvo posojenih novcev. Večina družih upnikov pa mora čakati, da njim bode Bog plačal. Marsikateri žaluje in zdihuje toliko časa, da ga žalost in obup spravita pod zemljo. Zapravljivec pa potem, ko si je pri prodajanji veliko denarja za prodane reči na goljufivi način prisvojil, ali si pa uže popred na ta namen veliko svoto denarja na posodbo vzel in v hranilnici na obresti naložil, ali pa poskril, samo za to, da bi upnike poškoval, živi potem ko popred po kavalirsko, denarja ima zadosti, nobeden mu nič žalega ne sme storiti, še goljufa ga ne sme imenovati. On nij goljufal, nego je le modro ravnal.

Prosim, da bi marsikateri časopisni dopisnik dobro premislil, kdo je večji oderuh, tisti ki od svojega denarja zahteva po 6 ali večjem po 7 gld. obresti na leto in se v nevarnost poda, da bode skoraj gotovo obresti in ves kapital zgubil, ali oni ki upnike odere, njim vse prislužene denarje zapravi in jih na beraško palico pripravi, s pokončevanjem gozdom pa zakrivi da suša, hude pluhe in druge elementarne nevarnosti poškojujejo polje v vsej okolici. Gospodom deželnim in državnim poslancem naj bo pa priporočeno, naj enake pri-godbe dobro premislijo in v tej zadevi kako postavijo naredijo, ki bode upnikom in dolžnikom meje določila. Ako ne dobimo ostre postave, katera se bo pa tudi spolnevati morala zoper take goljufe in poškovalce, nij misliti in pričakovati, da bi se zboljšalo kmetiško zaupanje in blagostanje, če se tudi obresti na 1 ali 1/2 gl. znižajo, kakor „Slovenec“ želi.

Drugi oderuh ali pijavka, ki jako spodjeda kmetiško blagostanje, zdravje in pamet, je žganje. Veliko posestnikov podedova po svojih delavnih in varčnih stárših lepo premoženje. Mladi revež na duhu začne zahajati v žganjarske družbe in se hitro privadi pijančevanja. Dostikrat se pa oženi in dobi v zakon žganjarsko srko, katera ga še rajši srka kakor nje mož, zakaj ta grda, pogubna in nalezljiva strast je uže skoraj pri ženskah bolj v navadi, kakor pri moških. Sedaj pijeta oba

dva, včasih skupaj, včasih pa vsak zase, tako, da drug za družega ne vesta. Pijana sta pa skoraj zmirom oba dva, ker mislita, da brez žganja nij mogoče živeti. Pa ne le samo óna dva ga morata dovolj imeti, nego tudi vsa družčina, kadar sta dobre volje, če potem prav ene pol dneva vsi ležijo, namesto da bi delali. Na ta način nij samo ta škoda, kar se zapije, nego veliko večji še, ker se nič dela, ne prisluži, in ne le ker sama nič ne delata, tudi ker posli slabo ali celó nič ne delajo, plačani pa morajo ravno tako biti. Polje se ne obdela v pravem času in le površno ali pomanjkljivo, zato pa tudi malo obrodi in se pridela malo žita in krme. Živina mora dostikrat lačna in žejna biti dolgo časa, zavoljo tega, ki sta gospodar in družina pijana, ker nij nobenega, da bi živini dal jesti in piti, dostikrat pa nij krme, ki je bilo polje preslabo obdelano, ali si pa posli mislijo, saj je vse eno, če jej damo jesti ali ne, saj nas gospodar ne vidi. Vsled tega je živina slaba, in je le malo ali celó nič ožitka od nje, dostikrat je pa še tako zanemarjena, da se pri njej na eni ali na drugi način ponesreči, da pogine. Te dve pijavki: zapravljivost in pijančevanje naj si naši kmetje odpravijo, če ne, gorjé jim in njihovim potomcem!

Gorenjski kmet.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. avgusta.

Prihodnjo soboto in nedeljo se snidejo **nemški ustavoverni poslanci v Linču** na svoj strankarski shod, da sklenejo kako se bodo v parlamentu vladali proti novemu ministerstvu. Poslanca Dumba in Schaup sta začetnika tega shoda, ki bode obračal svojo ost zoper ministerstvo in zoper pomirjenje Slovanov. Pride tudi Herbst. Najbrž bode veliko kričanje o „nemštvu v nevarnosti“ in takej švabskeje slepariji.

Mej mogočimi nasledniki grofa **Andrassyja** se imenujeta: grof Szechenyi, zdaj poslanik v Berlinu in baron Haymerle, poslanik v Rimu. Poslednji da ima več upanja.

Češke novine pišejo z veliko nejevoljo zoper nemške ustavoverce, ki se ustavljajo zoper to, da bi se izpolnile terjatve Slovanov v Avstriji in tako naredil mir. „Politik“ apelira na nemško ljudstvo, naj ono temu konec stori; ako mu je res še na obstanku Avstrije ležeče, ne more te gonjbe pripustiti. — Drugič pa kliče češki organ vlado, naj se za to ščuvanje ne zmeni, temuč po svojem velicem potu dalje hodi.

Po vragih naših, vragih naših?
Kedaj jih boš zdrobila?

To bi bil idealiziran realizem! Lirična pesen v Goethejevem smislu. Le spomnite se, koliko se je uže v naših časopisih o „realizmu“ in „idealizmu“ govorilo. Konkurentnih izglede pa še nikdo nij podajal.

Pa ker sem uže pri realizmu, spominjam se zanimivega dogodjaja, ki je pa, rekel bi, v istini „znanstveno-realističen“. Jaz poznam namreč profesorja, kateremu je dovoljena prosta vožnja po južnej in po gorenjskeje železnici, ako gre mož botanizirati, ali pak kamenja preiskavat. Ker se mu pa niti na obrazu niti v celej osebi ne pozna, da ima včasih kake znanstvene namene, sklenila so modra vodstva naših železnic, da se mora tá gospod profesor pri svojih brezplačnih izletih in vožnjah oborožiti vedno s pušico za botaniziranje. Gospa gotovo ste ga vi uže videli — nosečega to pušico! In glejte, nij dolgo, kar se je bil mož zopet napotil po železnici botanizirati.

Lepo vreme ga je izvabilo v prijazno dolensko mesto. Kranjska flora sicer o tem mestu ne ve nič posebnega povedati, samo vinopivci oznanjajo, da raste tam blizu izvrstna črnina, in zato sodim, da je naš profesor nameraval preiskavati oni kraj, se li nij še tam prikazala znana phylloxera vastatrix. Kako je preiskaval, tega ne vem; a zvečer istega dne sešel se je na kolodvoru bližnje štacije s starim znancem in ta ga radovedno pobara: „Si li zopet botaniziral?“ — „Da, da, jako zanimiv kraj to, redke rastline; nekoliko sem jih nabral, škoda, da nij časa, razkazoval bi ti jih.“ Tako reče profesor in potrka varno na svojo zeleno pušico. Nekoliko minut pozneje sta lezla oba počasi na vlak na sedeže tretjega razreda. Profesor je pri vходу nekoliko zadel s pušico ob vrata in tovarišu se je zdelo, kakor bi bilo nekaj zažvenketalo, a zmenil se nij zato. Sede tik profesorja, a nakrat začuti, da teče nekaj po njegovih hlačah — pardon besedi, gospa, — in ko stvar bolj ogleda, zapazi, da pri-

haja nekaj črnega tekočega iz profesorjeve pušice, ter čudno barva profesorjeve in njegove — neizrekljive. Bile so menda iz nankinga. „Kakega h—a pa imaš v škatlji,“ zahrlni tovariš; profesor pa molčé porine pušico pod klop, potem pak šepne tovarišu: „Molči, molči, ga bom dal pokusit — izvrstna izvrstna stara črnina. Imam še eno steklenico.“ Ko sta nekoliko časa pozneje izstopila na domačem kolodvoru, pokaže profesor kondukterju in portirju molčé svojo pušico, tovariš pa odda svojo karto. „Veš kaj,“ dejal je zadnji, „jaz bi tudi hotel imeti tako škatljo.“ —

Glejte, tacih veselih reči sem se spominjal in pri tem sem švignil skozi Št. Peter in Žavec, — ter bil sem v Celji. Ker je pa ta kraj bil posebno zanimiv, akopram sem ostal tam samo dve uri, — dovolite, da o njem pišem v prihodnjich. K.

Y. Karmali

„Mi terjamo od vlade, da konec stori zasramovanju naše narodnosti, ki se zdaj vrši na Dunaji brez srama. In če pridejo naši poslanci v državni zbor, potem naj oni Nemci, katerim je na obstandu Avstrije ležeče, pomislijo, ali je dobro zopet plemenski ali narodovski boj na dnevni red dejati, ker mi ne bomo trpeli, da se nas zasramuje in naša narodnost prikrajšuje in se nas v rolo hlapčevsko potiska. Potem se bomo ravno tako glasno oglasili za naše pravo in morda se parlamentarizem in svoboda za Avstrijo izgubita.“ — To je moževsk govor.

Dalmatinski namestnik f.m. baron Rodič se je, vračajoč se z Dunaja v Dalmacijo 29. t. m., mudil v Zagrebu in je občeval s hrvatskim banom.

Vnanje države.

Švedi **ruskega** carjeviča naslednika v Stokholmu močno odlikujejo. Dne 25. t. m. je bil velik gala-diner Rusu na čast, pri katerem so bili tudi višji uradniki in diplomatični zbor. Drugi večer je bila razsvetljava. — Nemci pa iz Berlina prav kiso in grdo gledajo čez morje, nevoščljivi Rusom, da Švede za sebe in svojo zvezo pridobivajo. Neke nemške novine to nemško nevoljo naravnost izražajo. —

Mej **Rumuni** je ruska vlada uže s tem zopet pridobila, ker jih podpira v njih brambi zoper to, da bi judje vse pravice v Rumuniji dobili, kakor je berlinski kongres sklenil, in tako Rumunijo še bolj žulili.

Grško vprašanje se je zdaj za rešenje v Carigradu preložilo, kjer so se sešli turški in grški komisariji. Gotovo pa je skoro, da tudi zdanja dogovarjanja bodo ostala brezuspešna, kajti Turčija še dosledno zahteva, ka naj Grška bode zmernejša v svojih terjativah, in sultan pravi svojim zastopnikom: „Grkom malo in če mogoče ničesa dovoliti.“ Tako misli tudi Osman paša, ki je dejal odstopivšemu Kairedin paši: „Vi ste krivi, ka imamo še grško vprašanje, katero bi jaz kmalu odstranil, da bi šlo po mojej volji. S 30 000 Albanci bi se vzdignil od Larise proti Atenam in sežgal to mesto.“ Razvidi se tedaj lahko, koliko bodo Grki v Carigradu dosegli. In tudi grški list „Etnikon Pneuma“ piše, da, če bode Turčija svojeglavno prezirala grško prijateljstvo, bode Grecija prepustila orijentno vprašanje svojemu toku, a pripravila se na oni slučaj, ki bode v orijentu kmalu nastal. V treh letih da bode imela Grška 60 000 vojakov in s temi bode pospešila temeljito rešitev iztočnega vprašanja in zagotovila si obilo svoje interese.

Bolgarija nadaljuje organizovati svojo armado. Vojni minister Parencov je izdelal in predložil ministerskemu svetovalstvu organizacijski statut za bolgarsko armado, ki določuje: vsak bolgarski državljani mora služiti 4 leta aktivno pri armadi, 6 let pak v rezervi. Potem vstopi k deželnej obrambi. Vsak zdrav Bolgar od 30—40 let je deželen brambovec, in mora vsako leto udeležiti se 14 dni orožnih vaj. Vsako leto se bodo tudi rezervniki vadili 6 tednov v orožji. V mirovnem času bode armada štela 12.600 pešcev, 5 sotnij konjnikov 1000 artiljeristov, 250 sapêrov (pol bataljona) in jedno kompanijo pijonirjev, brez prostovoljcev tedaj 16.120 mož. Artiljerija bode imela 6 poljskih baterij po 8, 4 gorske baterije po 6 in 2 jahalni bateriji po 4 kanone. V mirovnem času bode štela jedna družina 600 mož. Bolgarija bode vsako leto plačala za svojo armado 8.682.839 frankov.

A tudi politično se bolgarski narod bolj in bolj zaveda svoje narodnosti in si brani v spominu, koliko je storila Rusija zanj in posamni slovanski njih prijatelji. To so pokazali Bolgari ob prilici, ko se je ločil ruski major Popov, poveljnik družine šte. 5 od teh čet. Njemu na čast so napravili v Kazanliku banket, pri katerem se je napivalo slovanskej jedinstvi, in naposled so poslali Aksakovu v Moskvo sledeči telegram: Bolgari se hvaležno spominjajo slavnega patrijota Aksakova. Mi napijemo na vaše zdravje in

kličemo: ideja Slovanstva ne umre na veke! Tako je prav. Kakor so drugi narodi naglašali zmirom svoje jedinstvo, tako se mora Slovan povsod kazati Slovana.

Na pruskem **Nemškem** se je začela agitacija za volitve na Pruskem. Nacionaalno-liberalci so izdali prve programe. Katoliki se uže nekako kesajo, da so Bismarka v znanih colnih narodno-gospodarskih vprašanih podpirali, pa za to dozda še nič koncesij dobili.

Dopisi.

Z Notranjskega 26. avg. [Izv. dop.] Najbrž slutil je uže „Konfucius“, da združile se bodo o svojem času vse „visokoučene“ glave notranjskih pedagogov v prepotrebni „zweigverein“, ka zapisal je menda navlaš za te višje pedagoge vzvišeno modrost: „Heule kläglich mit den wölfen, mit den lämmern geh' in schritt, vor allem aber trachte machen eine tiefe reverenz. das ist aller weissheit wol die quintessenz.“

Da, tako je moralo biti, saj tako modrost nam kaže znani dopisun v šte. 15 „Schulzeitunge“, kjer uže njegov podpis (□) dokazuje, kako omejena je izvanredna modrost njegovih možganov.

Ta dopisun pravi o zadnji konferenci, da predno sta se volila zapisnikarja, prečital je predsednik imena onih, kateri imajo aktivno in pasivno volilno pravico, ter modro pristavi: „Hiebei erlaubte sich jemand, der sich bei uns unsterblich blamieren will, einige überflüssige bemerkungen.“

(Se menda uže še nij na pamet naučil: heule kläglich mit den wölfen. Pis.)

Kake da so bile te „überflüssige bemerkungen“, o tem dopisun kar molči. A mesto, da narodne učitelje z blatom ometava, čital naj bi rajši šolske postavbe, in tam bi našel v § 4 ukaza ministra za bogočastje in uk od 8. maja 1872 to le: Die mit dem zeugnisse der reife versehenen unterlehrer und unterlehrerinnen sind zum erscheinen verpflichtet, haben jedoch nur eine beratende stimme.

Ako so „zwergerji“ predsedniku verjeli, da imajo po neke uredbi deželnega šolskega sveta tudi učitelji z zrelostnim izpitom volilno pravico, to prepuščamo njih „visokej“ učenosti in modrosti, a narodni učitelji so gotovo dobro vedeli, da deželni šolski svet ministerskega ukaza ovreči ne more in ga tudi nij, če bi ga pa bil, ne vedel bi samo Thuma o njem, kajti došel bi gotovo na šolska vodstva, ali objavljen bi bil v kakem časopisu ali pa pri kateri konferenci, kar se pa nij zgodilo.

Dalje pravi ta „Streithans“ (kot se v s svojem dopisu sam imenuje), da je Vodopivčev referat vsem učiteljem sapo zaprl, ter še pristavi: „Geistesüberlegenheit ist denn doch eine heikle sache gegenüber dieser art von „volksbildnern“. Da, prav ima dopisun, ravno to, da g. V. učiteljskemu stanu s svojo „Geistesüberlegenheit“ tako čudno „standesehre“ dela, zavednim učiteljem njegovo govorjenje in obnašanje usta zapira. Čudno je le to, da „Schulzeitung“ tako vzornega referata g. V. toliko časa svojim čitateljem ne poda. Ali se mar boji, da še nijso dovolj pripravljeni na čudoviti včin, katerega bode oni referat vzbudil, ali mora preje še vse narodne učitelje z blatom popolnem ometati, da se bode g. V. mej njimi bolj svetil, Bog vé?

Dalje pravi dopisun „es sei besser deutsch vernünftig zu reden, — als nichtswissend zu schweigen“.

Tako tedaj, kdor se predrzne, ako je

naroden učitelj, nadzornika na postavo opozoriti, temu se žuga z zatožbo, kdor kako drugo opazko stori v slovenskem jeziku, ta je „ruhestörer“ in „gegen die sitte und anstand“, kdor molči, ta je „unwissend“, tedaj le kdor nemško govori, ta je po dopisunovej modrosti „vernünftig“, „geistesüberlegen“ in „standesbewusster schulmann“.

O Konfucius, Konfucius, zakaj nijsi zašepetal pred konferenco narodnim učiteljem: „Heulet kläglich mit den wölfen!“ in sedaj svetili bi se kot solnce, kajti „Schulzeitunga“ povikšala bi jih bila uže v deveta nebesa ter jim „Te deum“ pela; jedino le postonjski „špicelj“ bi tužno zdihoval: Celo konferenco sem lovil, pa — nijsem nič vjel.

Od spodnje Savinje 25. avg. [Izviren dopis] Dopis v „Slovenskem Narodu“ št. 194 od 24. t. m., v katerem dopisnik kara in graja nedostojnost in nedostatnost, ki se s tem godi, da se c. kr. poštna opravila obrtnikom in trgovcem podeljujejo, ki s tem druge trgovce škodujejo, mi je prav iz duše pisan, jaz ga podpišem celega. Dostaviti le še imam, da je pogostoma s tako pošto tudi telegrafika ali brzojavna ščacija združena.

Kdor vé, kolikokrat trgovec telegrafovati mora v kupčijskih stvaréh, razvidel bode, da mu mora kvar delati ta „konkurentov“ brzojavni urad pri njegovem poslu, ker konkurent telegrafist dostikrat v položaj pride, pogledati v kupčijske razmere svojega pri njem telegrafujočega konkurenta.

Zraven se navadno pošta in brzojavni urad prodajalnici tega poštarja in telegrafista etablira in dostikrat pride človek v zadrego, da ne vé, kam stopiti.

Res, konkurenca je prosta; ali zakaj ima poštar-obrtnik ali poštar-trgovec to dobro, da si s pošto ljudi na se vleče! Tudi s poštarji je treba včasih prijaznemu biti in človek se mu lahko prikupi, če tudi kaj kupi v njegovej prodajalnici; sploh kdor uže ima kaj na pošti opraviti in ob jednom v prodajalnici, to vse ob jednom v tistem prostoru opravi in tu pride gotovo ta pošta trgovcu temu na dobro. Ali kje je prosta konkurenca?

Zato bi prav želeli bilo, da bi se pošte in brzojavne postaje trgovcem in obrtnikom odvzele in dale le v take roke, ki so nevtralne za trgovino, kar se n. pr. v Laškem trgu in Žavcu in drugod v večjih krajih gotovo izplača tako delati.

Iz Sarajeva 18. avgusta. [Izv. dop.] Hodeč po razvalinah pogorelega mesta, denes najnisti dan po strašanskem požaru, videl sem globočino nesreče, katera je glavno mesto Bosne zadela. Še vedno se vidijo kopice žrjavice nekdanjih poslopij, in iz pepela nekdanjih prodajalnic kopljejo pogorelci svojo železnino. Zopet drugi sedé obupavajuči na razvalinah svojih nekdanjih hiš. Najžalostnejši prizor pa je, videti tukajšnje katolike jokati na razvalinah jedine jim nekdanje cerkve. Ti so popolnem uničeni. Njim bi veljalo pomagati. Dragi rojaki, jaz mislim, da bi bilo potrebniše in lepše pomagati tem svojim slovanskim bratom, nego drugorodcem. Opomeniti moram le, da bi nabiralci poslali nabrana darila le katoličanom v prid, kajti ti jedini so, kateri razen življenja nijso ničesar oteli. To bi bilo pa najbolje, ko bi se darila na tukajšnjega župnika g. Fr. Andrija odposlala, on bode vestno izpolnil namen dobrodelnih Slovencev.

Denes je jedini praznik, katerega praznuje Bosna z vsemi svojimi prebivalci, brez raz-

ločka vere. V cerkvah vseh veroizpovedanj se molitve opravljajo za blagost in zdravje Njega Velikanstva Franca Josipa I., osvoboditelja Bosne. Tudi nesrečno glavno mesto praznuje današnji dan s tiho in razmeram dostojno svečanostjo. Sinoči v predvečer bila so razsvitljena mnoga poslopja in včeraj popoldne je bil prvi banket pri vojvodi Württembergu, pri katerem so mej drugimi tudi bili zastopniki drugih držav. Denes zarano so topovi in godba budili prebivalce Sarajevske, ter naznanjali pomenljivi dan. Denes prvič praznujemo tukaj cesarjev rojstveni dan. Denes leto smo le gledali od daleč osvoboditelje.

Nesrečni požar 8. t. m. uničil je slavnostni program obletnice vzetja Sarajeva; le temu je pripisavati, da je današnja svečanost tako tiha in žalostna, skozi in skozi pa vendar le lojalna. Osoda je naključila, da se je ognjeno in krvavo vzetje glavnega mesta leto pozneje s strašnim požarom praznovalo.

Po nesrečnem slučaju je le vendar nekaj dobrega, namreč da bode iz razvalin nekaj nepravilno zidanega mesta vstalo lepo v evropskem smislu zidano mesto, katero hoče biti ponos mest velike Avstrije. Bog daj da bi se ta srčna želja avstrijskih Slovanov v čast in srečo Avstrije kmalu izpolnila. —

Domače stvari.

— (Izvenredni občni zbor družbe kmetijske) je prihodnjo sredo, in naj se zboru udeležijo mnogo udov, kajti stvar je baje važna, katero bode obravnaval.

— (Minister za kmetijstvo) grof Falkenhayn je kranjske družbi kmetijske 19. dné t. m. poslal jako prijazno pismo, v katerem jej naznanja nastop ministerstva in jo prosi, naj ga po vsej svoji moči podpira v prizadevanji njegovem, ki resno meri na prospeh kmetijstva; družbo pa zagotavlja, da tudi on jo hoče v njenih občeokoristnih namelih izdatno podpirati, zato jo pozivlja, naj se v vseh zadevah zaupljivo in odkritosrečno do njega obrne, kadar kmetijstvo njegove pomoči potrebuje.

— (Križanska cerkev) v Ljubljani se bode po ukazu vélikega kapitularja in komturja grofa Henrika Coudenhove-a zunaj in znotraj lično popravila; delo se ravnokar pričinja.

— (Strela je udarila) 18. t. m. v Adlešicah pri Črnomlju v baron Apfaltrernovo hišo, v katerej je bilo senó spravljeno. Hiša je s senom vred pogorela.

— (Iz Dobrove) se poroča v „Nov.“: 26. t. m. se je tukaj obhajala sijajno lepa svečanost. Zbrali so se tu pri g. župniku Babniku mašniki sošolci posvečeni l. 1854, da so slovesno obhajali 25 letnico svojega poklica. — Izmed 19 še živih sošolcev zbralo se jih je 14 iz vseh krajev dežele — drugi so v daljnih deželah, 1 celo v Ameriki in 1 je bil po boleznih zadržan. — Svečanost se je pričela s sv. mašo za umrle tri sošolce ob 6. zjutraj, ob 8. bil je slovesen sprevod iz farovža v cerkev. Svečanost je pričel gosp. kanonik Urh s primerno res izvrstno pridigo, — potem je sledila slovesna maša z zahvalno pesmijo. — Pri obedu je počastil gospode jubilate gospod knezoškof. Izmed drugih sošolcev je prišel jubilate pozdravit g. Bradaška, ravnatelj gimnazije zagrebske, ki zdaj biva v Kranji in na večer na Dobrovi bivajoči g. dr. Poklukar. — Slovesnosti, katero je daleč naznanjalo stre-

ljanje in lepo pritkavanje v lepo prenovljenej cerkvi, se je udeležila različna množica ljudstva, posebno Ljubljčanov.

— (Naturan čudo.) Z Vrhnik se piše v „Nov.“: Ko je 27. julija nasproti mojemu vrtu ležeči hlev gorel, je ovenelo vse listje sadnega drevja po vrtu, zlasti na strani proti pogorišči obrnenej. Videti je bilo, kakor v jeseni, kadar huda slana pokonča vse, karkoli je še zelenega na drevju. A čudo! Preteklo soboto zapazim hruško in jabolček zopet v lepem pomladanskem cvetju. To objavljam vsem prijateljem vrtarstva in naravoslovja, da izvedó, da imam na enem in istem drevesu in na enej in istej veji popolnem zreli sad in pa v drugič to leto prav krasne cvetke.

— (Kobilo ukradel) je nekdo Antonu Lazarju v Zalogu po noči iz hleva. Kobilica je 6 let stara, črna, vredna 100 gold.

Razne vesti.

* (Kako so kmetje oderuha izplačali.) V Neulengbachu v dolnji Avstriji zadolžil se je bil kmet pri nekem oderuhu (lihvarju) za par sto goldinarjev. Plaćati nij mogel, a lihvar ga je silil, da mu je večje svote podpisaval. Dolg naraste takó, da je prišla hiša in grunt nesrečnega kmeta na boben, in prevzel je vse oderuh. Ali kmetje, katerim se je prejšnji gospodar v srce smilil, sklenili so maščevati se nad lihvarjem. Nobeden mu nij hotel delati niti za novce ne. Hiša je zdaj čisto zapuščena. Žito je dozorelo, ali oderuh néma koga, da bi je požel. Naposled je hotel lihvar žito prodati, ali nikdo ga nij hotel kupiti, in žito je ostalo na polju v hrano ticam pod nebom, ki ga nijso sejale.

* (Gorski vodnik od strele zadet.) Iz Gasteina se poroča, da so hoteli iti dné 22. t. m. trije tujci, ki so si najeli tudi svojega kašipota ali vodnika na neko goro. Zvečer so prenočili v zadnji koči na gori. Ali nebo se je zoblacilo, in vsi so se brzo vrnili nazaj v koč, kjer navadno potniki ostajajo. V tej koči je stala nekaj peč, ki se je pa uže vsa zrušila zdaj, in namesto dimnika, je bila v strehi luknja. Pod to luknjo je pokleknil kašipot, ker je hotel iz svoje prtljage nekaj ven vzeti. Ali v tem hipu se silno vse zasveti, strela je udarila v koč. Tujci prestrašeni so klicali vodjo, naj vstane da bodo bežali iz koč, ali vodja nij dal nič odgovora. Stopijo k njemu, in vidijo da je mrtev. Strela je udarila vanj, in potem zarila se v zemljo.

* (Okrutni oče.) Kajžar Ivan Podzenik iz Zerutka na Moravskem je vrgel dné 21. t. m. svojega petletnega sina Ivana v mlako, stoječo v gozdu. Deček bil bi izgubljen, da nijsta prišla po potu mimo dva kmeta; jeden izmed njiju hitro skoči v mlako in potegne otroka še živega ven. Okrutnega očeta je prijela uže sodnja.

Tujci.

28. avgusta:

Evropa: Novak iz Prage. — Biankini iz Zadra. — Skazil iz Dunaja.

Pri slova: Schuster iz Dunaja. — Kronawetter iz Trsta. — Wolf iz Gradca. — Lorenzetti iz Trsta. — Lenček iz Starega trga.

Pri Italiji: Marek, Bruk iz Brna. — Gentili iz Dunaja. — Luber iz Gradca. — Rückauf, Wengraf, pl. Schneid iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Gogala iz Oselice.

Dunajska borza 28. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	70	„
Zlata renta	78	75	„
1860 drž. posojilo	124	—	„
Akcije narodne banke	823	—	„
Kreditne akcije	254	40	„
London	116	90	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	28 1/2	„
C. kr. cekini	5	51	„
Državne marke	57	35	„

Štev. 5523.

(398—1)

Razpis.

Na c. kr. porodniške učilnici v Ljubljani je izpraznena služba asistenta in ob enem sekundarija v porodnišnici s 315 gold. letne remuneracije in 42 gold. odškodnine za kurjavo in svečavo iz c. kr. učilniškega zaklada, poleg tega pa s prostim stanovanjem in 85 gold. letne remuneracije iz porodniškega zaklada.

Prošnjiki za to službo, katera se oddaje na dobo dveh let, ter se po dveletnem zadovoljnim službovanji še dvakrat po 1 leto podaljšati utegne, morajo biti samskega stanú, ter morajo dokazati, da so uže doktorji vsega zdravništva ali da so vsaj prvi rigorozum prestali, ali pa, da so kirurgi in porodničarji.

Prošnje, katerim so priloženi dotični dokumenti in dokaz zmožnosti slovenskega ali kakega drugega slovanskega jezika v govoru in pisavi in z navedenim kakim dosedanjim službovanjem naj se pošljejo

do 15. septembra 1879

vodstvu c. kr. porodniške učilnice v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 25. avgusta 1879.

Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za obilno spremstvo pri pogrebu našega sina, oziroma brata

Franceta Gnezde,

kakor tudi za krasno vence, katere so mu položili na njegovo zadnje počivališče.

V Ljubljani, dné 28. avgusta 1879.

(401)

Žalujoča rodbina.

Vinsk hram,

prav blizu železniške postaje Logaške, prostoren za 1000 veder vina, in posebno primeren za vinsko trgovino, daje se v najem.

Natančneje pové J. Trepal v Dolenjem Logatou (Unter-Loitsch). (400—1)

Izurjen pisar,

z lepo- in naglopisom, želi hitro ko mogoče v kakor odvetniško ali bilježniško pisarno sprejet biti.

J. H., občinska pisarna na Bregu (Rann) v Celju. (399)

Naznanilo.

Vsem svojim p. t. klientom in znancem imam čast naznaniti, da sem se iz toplice vrnil in da sem svoje zdravniško poslovanje zopet pričel. Ordiniram od 8.—9. ure zjutraj in od 3.—4. ure popoldne.

Vsega zdravilstva

Dr. J. Derč,

(393—3)

Accoucheur.

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, laka in firneža,

v Ljubljani,

(335—14)

na Marijnem trgu, poleg frančiškanskega mostu.

Janez T. Lacher,

posestnik tovarne za izdelovanje hišnega orodja v Mariboru,

sprejme brezplačno v uk s dečkov, in sicer: 4 za mizarstvo, 1 za strugarstvo (drakslar) in 1 za tapetarstvo. (395—2)

Za gospodinjo

ali pomagalko gospodinji želi priti gospodičina ali tu ali na kmete. Izurjena je dobro v kuhinji, domačem in poljskem delu. Odgovor da opravištvu „Slovenskega Naroda“. (396—2)